

Steintór Rasmussen

Hvør heldur eygað við pressuni?

Á hugavert er at hoyra fjølmiðlafólk kjakast í Kringvarpi Føroya. Eisini um nýggjárssendingina í sjónvarpinum, sum eitt felag uttanfyri húsið legði navn og vertskap til.

Pressan var hesaferð mannað av fimm journalistum, og spurningar um trúvirði, loyaltit og javnbjóðis kapping sveimaðu í luftini, tá stjórin tók samanum og segði, at gamla-árskvöld verður ikki vanliga ikki farið í boksihandskarnar.

Nei, tað skuldi ikki verið neyðugt?! Ein leiðsla í einum almennum tíðindabera má hava álit á, at tíðindi, mentan og undirhald liggja í góðum hondum. Og tey stóru bløðini eiga eisini at vísa góðan fjølmiðlasið. Gævi at so var.

Frælsa orðið og trúgvín eru grundarsteinarnir í okkara fólkaræði. Og tørvur er á sakligum og óheftum fjølmiðlum. Men vit bógva í Føroyum. Viðurskiptini eru smá. Nærum øll kenna øll. Og jantilóg, øvundsjúka og fordómar trívast allastaðni. Eisini millum tíðindafólk, teknikarar og programfólk av ymsum slagi.

Vit siga, at pressan er vakthundurin í samfelagnum. Hetta gevur tign og vald. Tey góðu og ábyrgdarfullu tíðindafólkini hava amboðini og duga handverkið. Og neyvan gongur dagur uttan áhugaverdar sendingar og viðkomandi lesnað.

Men føgru orðini um journalistiskan integritet og public service hvørva altsamt meira í tíðartáminum.

Vit eru 48.000 fólk og tíðindaflutningur er treytaður av, hvør er handan mikrofónina ella telduna. Redaktiónirnar skulu meta um hvørjar søgur hava týðning og raðfesta hareftir. Men alt ov ofta

oyrað lagt til. Nógv verður gjørt burtúrur ongum. Og onki verður gjørt burtúrur nógvum.

Hvør er varðhaldi, tá ið tíðindafólk fara yvir um mark? Hvar er pressan, tá miðlafólk skiftast um at intervieva hvønn annan, útrópa seg sum dómarar, eru ósaklig í sínum yrki, reklamera ella diskriminera, og einvegis agera sum serfrøðingingar og talsfólk fyri okkara fólk og mentan.

seg og síni og viðganga treyðugt nakað mistak, men flyta fegnar fokus á manglandi figgjarorku og deadline. Ella gera diskussiónina persónliga.

Tá vit einans hoyra tíðindafólk kjakast um leiklutin hjá miðlunum í dagsins samfelagi er líka so undirhaldandi, sum tað er vandaleyst. Í flestu fòrum er talan um somu debatørar, sum eisini hava egin áhugamál í fjølmiðlaheiminum. Og sum lurtari kanst tú fáa kensluna

sleppa at eftirmeta fjølmiðlayrkið, so er okkurt okkurt grundleggjandi og journalistiskt galið.

Ein samanrotting av miðlafólki er minst líka so vandamikil, sum einhvør politisk samgonga. Og ironiskt nokk, so eiga flestu journalistar eisini ein politikara í búkinum.

Tíðin er búgvín at spyrja, hvør er veruliga dagsskráin hjá fjølmiðlunum her á landi? Eru dagligu tíðinda og mentanarberarnir fremjandi fyri fólkaræðið, trivnaðin og livikorini hjá fólkinum, sum her býr? Er tað viljin og hugsjónirnar, ella eru tað stórvini og maktin, sum frameftir skulu dríva verkið?

Spurningur er, hvør ella hvat tað er, sum tryggjar demokratið í Føroyum. Er tað góða gamla pressan ella nýggju elektronisku miðlarnir, har vit øll sleppa uppi part? Hvat verður øðrvísi, um vit gjalda tað duplta í kringvarpsgjaldi og stuðla útbering av pappírpressuni?

Um vit ikki hava álit á politikarunum, so kunnu vit, um ikki annað

fjórða hvørt ár, skifta teir út. Meðan valdmiklir redaktørar, miðlafólk, sjálvprofilerandi ummælarar og tónleikaráð, eru, orsakað av innanhýsis journalistiskum loyalteti, mestsum friðað at byggja upp síni veldi. Og hetta gagnar og byggir ikki nakað land.

Tað er ov lítið framkomið og nærum ein vanlukka fyri almenna Kringvarpið og fyri trúvirði á teimum stóru føroysku bløðunum, um ávísir persónar sleppa at nýta fremstu miðlarnar til egna fyrimun, og um spurningur skal seta við nepotismu í dagliga tíðindaflutninginum.

Ongantíð meira enn nú er neyðugt at kjakast verður opið um ein veruligan miðlapolitikk, og um hvussu almennar skattakrónur skulu nýtast fyri at upplýsa og tryggja føroyingum eitt livandi og rættvíst samfelag, har øll eisini eru líka fyri lógini. Um vit frameftir skulu keypa bløð og gjalda fyri kringvarp, so eigur innihaldið og trúvirðið í søgunum vera í samsvari við veruleikan.

Um somu redaktørar, afturvendandi og uttan kvalifiserað mótspæl, sleppa at eftirmeta fjølmiðlayrkið, so er okkurt okkurt grundleggjandi og journalistiskt galið

uppliva vit brot á journalistiskar meginreglur.

Nógv mál verða tagd burtur. Aðrar søgur verða blástar upp til stórtíðindi. Onkustaðni verður leitað væl eftir mistøkum. Aðrastaðni verður blinda eygað og deyv

Men at berjast við fjórða statsvaldi er sum at rætta tong við illamann. Og klagar tú til fjølmiðlanevndina, er tað meira ein dystur um prinsippir og jura, enn um góðan moral og tíðindaetik. Leiðslurnar í føroysku fjølmiðlunum verja sum regul

av, at talan gert meira um ein professionellan vinaklubb, sum situr í fjálgu útvarpsstovuni og prísar seg sjálvan og sítt yrki.

Um somu redaktørar, afturvendandi og uttan kvalifiserað mótspæl,